

5. Mullis I.V.S., Martin M.O. *PIRLS 2021 International Results in Reading*. – Chestnut Hill: TIMSS & PIRLS International Study Center, 2021. – P. 15–45.
6. Scherer L. *Children, Literacy and Ethnicity: Reading Identities in the Primary School*. – London: Routledge, 2016. – P. 25–78.
7. Asmolov A.G. *Psikhologiya lichnosti: kul'turno-istoricheskoe ponimanie razvitiya cheloveka*. – Moscow: Smysl, 2010. – P. 112–156.
8. Kovaleva G.S. *Mezhdunarodnoe issledovanie kachestva chteniya i ponimaniya teksta PIRLS*. – Moscow: Tsentri otsenki kachestva obrazovaniya, 2011. – P. 34–67.
9. «*Osnovnye rezultaty mezhdunarodnogo issledovaniya PISA 2015*», 2017 god: *Natsionalnyi otchet*
10. Irsaliev S., Kultumanova A., Sabyruly E., Amangazy M. – Astana: AO «*Informacionno-analiticheski center*», 2017–241 b.
11. «*PIRLS-2021: Qazaqstan natizheleri*» *Ultyk esebi*. – Astana q.: *Qazakhstan Respublikasy Oqu-agartu ministrligi*, «*Baitursynuly A atyndagy «Taldau» ulttyq zertteuler zhane bilimdi bagalau ortalygy» AK*, 2023. – 29 b.
12. Mullis I., Martin M.O., Michael O. (2019). *PIRLS-2021 Assessment Frameworks*. US: Boston College. <https://pirls2021.org/frameworks/>
13. *PIRLS-2021 test tapsyrmalarynyn zhinagy*. – Astana k.: *Qazakhstan Respublikasy Oqu agartu ministrligi*, «*A.Baitursynuly atyndagy «Taldau» ulttyq zertteuler zhane bilimdi bagalau ortalygy» AK*, 2023. – 7 b.
14. IEA's Progress in International Reading Literacy Study - PIRLS 2021. <https://pirls2021.org/visual-2-3/>
15. PIRLS is directed by the TIMSS & PIRLS International Study Center at Boston College. <https://timssandpirls.bc.edu/pirls2026/downloads/PIRLS-2026-Brochure.pdf>

МРНТИ 14.35.35

<https://doi.org/10.51889/2959-5762.2026.90.2.035>

Ж.Н.Жантасова,^{1*} Н.Ж.Султаниязова,² З.Е.Сыдыкова³

¹Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университет, Алматы қ., Қазақстан

²Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университет, Орал қ., Қазақстан

³Орталық Азия Инновациялық университет, Шымкент қ., Қазақстан

ВЕБ-САЙТТАР – ҮЛГЕРІМІ ТӨМЕН БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ПӘНДІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ҚҰРАЛЫ

Аңдатпа

Бұл мақала Веб-сайттар арқылы оқу жұмыстарын ұйымдастырумен үлгерімі төмен бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерін қалыптастырудағы бастауыш мектепте цифрлық ресурстарды қолданудың мүмкіндіктерін, тиімділігін және педагогикалық шарттарын жан-жақты талдауға бағытталды. Зерттеу жұмысы теориялық және эмпирикалық әдістер негізінде орындалып, құзыреттілік, пәндік құзыреттілік және үлгерімі төмен оқушы түсініктері ғылыми негізде қарастырылды. Білім беру үдерісіндегі заманауи веб-платформалардың (BilimLand, iMekter, LearningApps, Khan Academy Kids және т.б.) функциялары, интерактивті мүмкіндіктері және оқушының оқу мотивациясын қалыптастырудағы рөлі сипатталды.

Эксперименттік жұмыс барысында оқушылардың пәндік білім, оқу белсенділігі, өзіндік әрекет дағдылары және тапсырмаларды орындау динамикасы өлшенді. Нәтижелер веб-сайттарды жүйелі қолдану үлгерімі төмен оқушылардың пәндік құзыреттілігін арттыруға айтарлықтай ықпал ететінін көрсетті: орташа көрсеткіш 27,5 %-ға өсті, ал оқу белсенділігі 1,4 есеге артты. Зерттеу веб-ресурстарды қолданудың тиімді педагогикалық шарттарын айқындады: жеке оқу қарқынын ескеру, интерактивті тапсырмалар жүйесі, кезеңдік күрделендіру, кері байланыс пен өзін-өзі бағалауды ұйымдастыру.

Жалпы қорытынды бойынша веб-сайттар бастауыш сыныптағы пәндік құзыреттілікті қалыптастырудың инновациялық құралы болып табылады және үлгерімі төмен оқушылар үшін оқу мотивациясын, өзіне сенімділікті және оқу нәтижелерін жақсартуға нақты мүмкіндік береді.

Түйін сөздер: пәндік құзыреттілік, веб-сайттар, цифрлық білім ресурстары, үлгерімі төмен оқушылар, интерактивті оқыту, бастауыш білім, онлайн-платформалар.

Жантасова Ж.Н.,^{1*} Султаниязова Н.Ж.,² Сыдыкова З.Е.³

¹Казахский национальный педагогический университет имени Абая, г.Алматы, Казахстан

²Западно-Казахстанского инновационно-технологического университета,
г.Орал, Казахстан

³Центрально-Азиатский Инновационный Университет, г. Шымкент, Казахстан

ВЕБ-САЙТЫ – СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕДМЕТНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ С НИЗКОЙ УСПЕВАЕМОСТЬЮ

Аннотация

Статья посвящена комплексному анализу возможностей, эффективности и педагогических условий использования веб-сайтов в формировании предметных компетенций младших школьников с низкой учебной успеваемостью. Исследование основано на сочетании теоретических и эмпирических методов, в рамках которых были научно обоснованы понятия компетентности, предметной компетентности и категории «слабый ученик». Рассмотрены функциональные и интерактивные возможности современных образовательных веб-платформ (BilimLand, iMekter, LearningApps, Khan Academy Kids и др.) и их роль в повышении учебной мотивации обучающихся.

В ходе экспериментальной работы была проведена диагностика уровня предметных знаний, учебной активности, самостоятельности и динамики выполнения учебных заданий. Результаты показали, что систематическое применение веб-ресурсов оказывает значительное влияние на развитие предметных компетенций учащихся с низкой успеваемостью: средний показатель повысился на 27,5 %, а учебная активность – в 1,4 раза. Кроме того, были выявлены эффективные педагогические условия интеграции веб-сайтов в учебный процесс: учет индивидуального темпа обучения, использование интерактивных и игровых форматов, поэтапное усложнение заданий, организация обратной связи и формирование навыков самооценивания.

В целом установлено, что веб-платформы выступают инновационным инструментом развития предметных компетенций младших школьников и создают дополнительные возможности для повышения учебной мотивации, уверенности в собственных силах и улучшения образовательных результатов слабых учеников.

Ключевые слова: предметная компетентность, веб-сайты, цифровые образовательные ресурсы, учащиеся с низкой успеваемостью, интерактивное обучение, начальное образование, онлайн-платформы.

Zhantassova Zh.,^{1*} Sultaniyazova N.,² Sydykova Z.³

¹Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan

²West Kazakhstan Innovative and Technological University, Oral, Kazakhstan

³Central Asian Innovative Universit, Shymkent, Kazakhstan

WEB-BASED EDUCATIONAL PLATFORMS – ARE A MEANS OF FORMING THE SUBJECT COMPETENCIES OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS WITH LOW ACADEMIC PERFORMANCE

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of the opportunities, effectiveness, and pedagogical conditions for using web-based platforms to develop subject competencies among low-achieving primary school students. The study employs a combination of theoretical and empirical methods and presents a scientifically grounded interpretation of competence, subject competence, and the notion of the low-achieving learner. The functional and interactive features of modern educational websites (BilimLand, iMekter, LearningApps, Khan Academy Kids, etc.) are examined, with particular emphasis on their role in enhancing students' learning motivation.

During the experimental phase, the levels of subject knowledge, learning activity, independence, and task-performance dynamics were assessed. The findings demonstrate that systematic use of web resources significantly contributes to the improvement of subject competencies in low-achieving students: the average performance increased by 27.5 %, while learning engagement grew by 1.4 times. The study also identified key pedagogical conditions for the effective integration of web-platforms into the learning process, including consideration of individual learning pace, the use of interactive and game-based tools, gradual task progression, and the incorporation of feedback and self-assessment mechanisms.

Overall, the research confirms that web-based educational platforms serve as an innovative and impactful tool for fostering subject competencies in primary school learners, offering meaningful opportunities to enhance motivation, self-confidence, and academic achievement among low-achieving students.

Keywords: subject competence, web-based platforms, digital learning resources, low-achieving students, interactive learning, primary education, online educational tools.

Кіріспе. Бүгінде бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерін қалыптастыру мәселесі білім беру саясатының маңызды бағыттарының біріне айналған. Оның себебінің бірі – үлгерімі төмен оқушылар санының артуы мен сабақта алған білімін практикада тиімді қолдана алмау жағдайлары. Бұған қоса, заманауи білім беру жүйелерінде цифрлық технологиялар мен веб-ресурстар кеңінен қолданыла бастады. Осыған орай, оқыту үдерісіне веб-сайттар мен онлайн ортаның енгізілуі оқушылардың пәндік дағдыларын, оқу мотивациясын және танымдық белсенділігін арттыруда жаңа мүмкіндік ашады.

Зерттеулер көрсеткендей, веб-сайттар түріндегі білім беру ресурстарын қолдану оқушылардың академиялық үлгеріміне оң әсер етуі мүмкін: мысалы, Біріккен Араб Әмірліктерінде жүргізілген зерттеуде веб-сайттарды қолданған эксперименттік топ оқыту соңында жоғары нәтижеге жеткен [1]. Сонымен бірге, жалпы және пәндік құзыреттерді интеграциялау бағытындағы зерттеулер бастауыш мектептерде маңызды екенін көрсетеді: мысалы, Литвадағы зерттеу жалпы құзыреттермен қатар пәндік құзыреттерді дамытуға бағытталған [2].

Бұл ретте веб-сайттар арқылы оқыту үлгісін пайдаланып, үлгерімі төмен оқушылардың пәндік құзыреттіліктерін қалыптастыру өзекті әрі практикалық маңызы мол педагогикалық зерттеу бағыты ретінде С.Д.Забрамная, И.Ю.Левченко, П.А.Киршин, Н.К.Корсакова, Ю.В.Микадзе, Е.Ю.Балашов, С.Н.Костромина, Н.П.Локалова, Г.Б.Монина, Е.В.Панасюк және т.б. ғалымдар қарастырады. Ал пәндік құзыреттілікті Н.Д. Тастанбекова, Н.Б.Жаманқұлова, Т.П.Махаева, П.В.Никитин т.б. зерттеушілердің еңбектерінде айқындалып, педагогикалық негіздері талданады.

Осыған сай, зерттеу мақсаты ретінде төмендегіні анықтаймыз: веб-сайттар арқылы үлгерімі төмен бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерін қалыптастырудың педагогикалық шарттарын анықтау.

Зерттеудің теориялық және практикалық жағынан маңыздылығы: теориялық тұрғыда пәндік құзыреттіліктің мазмұны мен құрылымын нақтылауға, практикалық тұрғыда мұғалімдерге веб-ресурстарды сабаққа интеграциялау әдіс-тәсілдерін ұсынуға мүмкіндік береді.

Материалдар мен әдістер. Бастауыш сынып оқушыларының сабақ үлгерімі төмен оқушылардың пәндік құзыреттілігін Веб-сайттар арқылы үлгерімін қалыптастыруды зерделеу үшін төмендегідей зерттеу әдістері қолданылды.

Теориялық зерттеу әдістері: ғылыми әдебиеттерді талдау, пәндік құзыреттілік, веб-платформалар, бастауыш білім, үлгерімі төмен оқушы феномені туралы ғылыми база қалыптастыру. Аталған әдістің қолданылуы: оқу құралдарды, мақалалар, диссертациялар, нормативтік құжаттармен жұмыс жасау; негізгі ұғымдарды, категорияларды, педагогикалық шарттарды анықтау; шетелдік тәжірибемен салыстыру.

Келесі әдіс жүйелеу және модельдеу. Әдістің мақсаты: веб-сайт негізіндегі оқыту моделін құрастыру. Әдістің қолданылуы: – «Проблеманың себептері → веб-сайт мүмкіндігі → күтілетін нәтиже» тізбегі түріндегі логикалық моделін әзірлеу; оқушының құзыреттілік деңгейін диагностикалау моделін құрастыру.

Келесі кезекте эмпирикалық зерттеудің: бақылау, педагогикалық эксперимент, диагностикалық тесттер, әңгімелесу, сауалнама, құжаттарды талдау, педагогикалық кейс талдау, контент анализ, өнімді талдау, математикалық статистикалық әдістер тобы қолданылды.

Зерттеуімізге байланысты бақылау (ұзақ мерзімді және мақсатты бақылау) әдісінің мақсаты: веб-сайттармен жұмыс барысында оқушының мінез-құлқын, белсенділігін, тапсырмаларды орындау тәсілдерін бақылау. Әдістің қолданылуы: сабақтағы жеке, топтық жұмысты бақылау; веб-сайттағы белсенділік (клик, уақыт, қателер саны) мониторингі; бақылау картасы немесе чек-парақпен тіркеу.

Зерттеу тақырыбына байланысты педагогикалық эксперимент түрлерінің (анықтау, қалыптастыру, бақылау кезеңдері) қолданылуы: эксперименттік топ: веб-сайттармен жүйелі жұмыс жасау; бақылау тобындағы дәстүрлі әдістер; алдын ала және кейінгі диагностикалық тесттер; статистикалық салыстыру мақсатында жүзеге асырылды.

Зерттеуге байланысты диагностикалық тесттер (пәндік құзыреттілік тесттері) мақсаты: бастауыш сыныптағы математикалық сауат, тілдік дағды, жаратылыстану негіздері сияқты пәндік құзыреттерді өлшеу. Аталған әдіс: оқу мақсаттарына сәйкес авторлық тест құрастыру, Б.Блум таксономиясы деңгейлері бойынша тапсырмалар әзірлеу, веб-сайттардағы автоматты тест нәтижелерін талдау арқылы жүзеге асырылды.

Әңгімелесу әдісінің мақсаты: оқушылардың веб-сайтпен жұмысқа көзқарасын, қиындықтарын анықтау; мұғалімдердің пікірі мен ұсыныстарын тыңдау, қажеттісін алу. Әңгімелесудің қолданылуы: жартылай құрылымданған сұхбат; 5-10 сұрақтан тұратын сұхбат парағы; оқушы пікірін видео/аудио арқылы тіркеу арқылы жүзеге асырылды.

Сауалнаманың мақсаты: веб-сайттардың тиімділігін, қолжетімділігін, мотивациялық әсерін анықтау. Аталған әдіс бойынша сауалнамаға қатысушылар: бастауыш сынып оқушылары, олардың ата-аналары мен оқу жұмыстарын ұйымдастыратын мұғалімдер болды.

Құжаттарды талдау әдісінің мақсаты: веб-сайттағы оқу нәтижелері мен оқу жетістіктерін талдау. Әдістің жүзеге асырылуы: электрондық журнал (күнделік жүйесі); оқушы портфолиосы; Веб-сайт ішіндегі статистика (пайдалану уақыты, қателер саны, өткен модульдер) арқылы қамтамасыз етіледі.

Зерттеу бойынша педагогикалық кейсті талдау мақсаты: веб-технология қолдану арқылы үлгерімі төмен оқушымен нақты жағдайларды талдау. Аталған әдістің қолданылуы: қиындықтар картасын жасауда; жеке траектория үлгісін әзірлеу үшін талдау; веб-сайтқа бейімделген оқу сценарийлерін талдау арқылы іске асырылады.

Контент-талдау әдісінің мақсаты: веб-сайттың оқу контентін талдау (тапсырма күрделілігі, дағды түрлері, интерактив деңгейі). Аталған талдаудың қолданылуы: сайт мазмұнының сараптамалық таблицасын жасау: *Визуалды материал* → *Интерактив* → *Құзыреттілік типі* → *Қиындық деңгейі*.

Бастауыш сынып оқушыларының жұмыстарын – өнім талдаудың мақсаты: веб-сайттар арқылы алынған оқу жұмысын талдау. Оны сандық көрсеткіштерді (нәтиже ұпайы, уақыт, қате саны) және сапалық көрсеткіштерді (стратегия, оқу стилі, қателердің сипаты) анықтауда қолданады.

Математикалық-статистикалық әдістер зерттеу үшін өте маңызды. Оны пайыздық өзгерістерді есептеуде, орташа мәнді анықтауда, диаграмма жасауда қолданылады.

Аталған тақырыпқа сәйкес зерттеуге негіз болған деректер, құралдар, ресурстар, қатысушылар және қолданылған дидактикалық материалдар тізімі қамтылды.

Зерттеу Шымкент қаласындағы № 64 жалпы білім беретін мектептің 3-сынып оқушылары (N=48) қатысты. Эксперименттік топқа – 24 оқушы, бақылау тобына – 24 оқушы қамтылды.

Зерттеуге пайдаланылған веб-сайттар және цифрлық платформалар тізбегі анықталды. Оларды қазақстандық білім беру платформалары (BilimLand; iTest; iMektep; Darin Online) және Халықаралық платформалар (Khan Academy Kids, Starfall, LearningApps.org, ABCya), сонымен қатар, авторлық веб-сайт немесе Google Sites арқылы жасалған сайт деп шартты түрде ажыратуға болады. Сонымен қатар, оқушылардың пәндік құзыреттілігін анықтау үшін қолданылған диагностикалық материалдар қолданылды: пәндік тесттер, сауалнама, бақылау парақтары, оқу дағдыларын бағалау (оқу техникасы, есеп шығару дағдылары, грамматика, жазу). Веб-сайттар арқылы жасалған немесе енгізілген авторлық оқу тапсырмалары мен дидактикалық материалдардан төмендегілерді атап көрсетуге болады: интерактив тапсырмалар, бейнесабақтар, онлайн ойындар, жеке және топтық жаттығулар, оқу карталары, модульдік тапсырмалар, оқу траекториясы (үлгерімі төмен оқушыға бейімделген). Зерттеу сонымен қатар материалдары ретінде сауалнама, сұхбат және бақылау материалдары, техникалық құралдар, зерттеу деректері назарға алынды. Ал, оқушылардың оқу өнімдері ретінде оқушылардың зерттеу барысында жасаған: электронды жұмыс портфолиосы, интерактив тапсырма нәтижелері, тест ұпайлары, веб-сайттағы жеке прогресс картасы, жазба жұмыстары, рефлексия парақтары қарастырылды.

Нәтижелер. Соңғы екі онжылдықта оқушылар мен педагогтардың құзыреттілігі туралы кеңінен жазылып және талқыланып жүргені белгілі. Десек те, аталған ұғым жөніндегі түсінікті айқындау қажет деп білеміз.

Құзыреттілік ұғымы педагогика мен психология ғылымдарында ХХ ғасырдың соңынан бастап кеңінен қолданылып келеді. Педагогикалық энциклопедияда құзыреттілік – «*белгілі бір қызмет саласында білімді, білікті және тәжірибені тиімді қолдана алу қабілеті*» деп түсіндіріледі [3, 25 б.].

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті бастауыш білім беру стандартына (2022 ж.) сәйкес, пәндік құзыреттілік – оқушының оқу пәнінің мазмұны аясында білімін қолдана білу, проблеманы шешу, танымдық және практикалық әрекеттерді орындау қабілеті болып табылады [4].

Бастауыш мектеп кезеңінде пәндік құзыреттіліктің негізін қалыптастыру маңызды, себебі бұл оқушының оқу мотивациясы мен кейінгі білім алу траекториясын айқындайды. Зерттеулер көрсеткендей, пәндік құзыреттілікке оқу, математикалық, жаратылыстану және тілдік сауаттылық дағдылары енеді [5].

Зерттеу тақырыбы үшін үлгерімі төмен оқушылардың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері де маңызды болып табылады. Үлгерімі төмен оқушылар – оқу жетістіктері мемлекеттік стандарт талаптарына толық сәйкес келмейтін, оқу мотивациясы мен танымдық белсенділігі төмен оқушылар тобы. Психологтар (Л.С. Выготский, А.Н. Леонтьев, Ә. Алдамұратов және т.б.) үлгерім төмендігінің себептерін когнитивтік процестердің (зейін, есте сақтау, ойлау) әлсіз дамуымен және оқу мотивациясының жеткіліксіздігімен байланыстырады [6].

Г.Кәкішева, Д.Сәрсенова еңбектерінде педагогикалық тәжірибеде мұндай оқушылармен жеке жұмыс, саралап оқыту және цифрлық технологияларды қолдану тиімді нәтиже береді деп түсіндіріледі. Бұл тәсіл оқушылардың оқу белсенділігін арттырып, олардың жеке оқу қарқынын сақтауға мүмкіндік береді [7].

Қазіргі таңда білім беруде веб-платформалар мен онлайн-сайттардың мүмкіндігі ерекше. Олар оқыту процесін визуалды, интерактивті және ойын түрінде ұйымдастыруға мүмкіндік береді. LearningApps, Wordwall, BilimLand, Kahoot, Quizizz секілді сайттар оқушылардың пәндік білімін жүйелеуге және қызығушылығын арттыруға жағдай жасайды.

Зерттеу нәтижелері бойынша, веб-ресурстарды қолданған сыныптарда үлгерімі төмен оқушылардың пәндік жетістігі орта есеппен 22–28 % артқан [8]. Бұған қоса, мұндай платформалар оқушылардың өзіндік жұмыс дағдыларын дамытады және кері байланыс механизмін тиімді іске асырады [9].

Сонымен, веб-сайттар арқылы үлгерімі төмен бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерін дамыту – цифрлық педагогиканың басты бағыттарының бірі болып табылады. Ол оқушының жеке оқу стилін ескеруге, рефлексия мен өзін-өзі бағалау мәдениетін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Зерттеу жұмысына сәйкес әдебиеттерге шолу және салыстырмалы талдау мен жүргізілген эксперимент жұмыстарының нәтижелерін талдау қарастырылады.

Сонымен зерттеу тақырыбына сәйкес шетелдік зерттеулерде түрліше аспектілер қарастырылған және олардың дені төмендегідей:

Бастауышта веб-негізді оқыту тиімділігі. БАӘ бастауыш мектептерінде Purple Mash секілді білім беру сайттарын жүйелі қолданған сыныптарда оқушылардың үлгерімі жоғарырақ болғаны көрсетілді; авторлар сайттардың оқушының қызығушылығы мен қатысуын арттыратынын атап өтеді [10].

Бастауышта веб-оқытудың әсерлері. 2018–2024 жж. Scopus-та жарияланған 50-ге жуық мақаланы қамтыған. SLR веб-оқыту бастауышта педагогика мен технологияны ықпалдастырып, оқу нәтижелеріне (сыни ойлау, ынтымақтастық, оқу мотивациясы, т.б.) оң ықпал бере алатыны жазылады; сонымен қатар мұғалім басшылығы, әсіресе, қауіптер (зорығу, назардың бөлінуі) бар екені ескеріледі [11].

Төмен үлгерімді оқушыларға бағытталған деректер. Германия бастауыш мектептері бойынша сапалы зерттеу: төмен үлгерімді оқушылар бейімделетін (адаптивті) цифрлық бағдарламалардан пайда көреді, алайда көп жағдайда қосымша қолдау мен құрылым қажет; жедел кері байланыс мотивацияны ұстап тұруға көмектеседі [12].

Құзыреттер шеңбері (саясаттық негіз). OECD Education 2030 «Learning Compass» құжаты құзыреттерді (сыни ойлау, шығармашылық, рефлексия, ынтымақтастық) оқу-тәрбиеге кіріктіру қажеттігін атап көрсетеді – бұл веб-ортадағы тапсырмалар арқылы іске асырылуы мүмкін [13].

Шетелдік тәжірибелердегі аралық қорытынды: веб-сайттар арқылы оқыту бастауыштағы оқу нәтижелерін жоғарылата алады, бірақ төмен үлгерімді топта табысты болу үшін міндетті түрде: (а) мазмұнды деңгейлеп/бейімдеу, (ә) үздіксіз мұғалімдік қолдау, (б) жедел кері байланыс қажет. Бұл – аралас/гибрид модельдердің (онлайн + оффлайн) тиімділігін де негіздейді [10, 8 б.].

Зерттеу тақырыбына сәйкес елімізде жүргізілген зерттеу жұмыстарын төмендегіше көрсетуге болады:

Цифрлық контент және бастауыштағы тілдік құзырет. ҚарМУ мен ТОУ авторлары (Каримова Г.С., Ишанов П.З., Анесова А.Ж. т.б.) бастауыш сынып оқушыларына арналған цифрлық оқу контентін (онлайн/офлайн) әзірлеу арқылы шетел тілін меңгерудің тиімділігін ғылыми-әдістемелік тұрғыдан негіздейді; COVID-19 кезеңінде контенттің жетіспеушілігі мен мұғалімнің цифрлық жетекшілігі маңызын айқындайды [14].

Қашықтан/онлайн ресурстардың ұғымдық аппараты мен тиімді қолдануы. БҚУ «Педагогика хабаршысы» журналындағы мақалада интернет-ресурстар, цифрлық білім беру ресурстары (ЦБР) ұғымдары анықталып, бастауыш мұғалімдерін ЦБР-ды тиімді қолдануға даярлаудың қажеттігі дәлелденеді (арнайы курс нәтижелері сипатталған) [15].

Онлайн платформалардың жергілікті үлгілері. Ел ішінде Bilimland/Online Мектеп секілді платформалардың функционалы мен деңгейлеп берілген тапсырмалардың функционалдық сауаттылықты қалыптастыруға ықпалы туралы оқу-әдістемелік талдамалар бар (практикалық сипаттама) [16].

Қазақстандағы аралық қорытынды тәжірибелерден: зерттеулер цифрлық контент сапасы, мұғалімнің даярлығы және пәндік мақсатпен интеграцияланған қолдану – бастауыштағы пәндік құзыреттілікті күшейтудің негізгі шарты екенін көрсетеді. Төмен үлгерімді оқушылар үшін контенттің деңгейленуі, тапсырмалардың біртіндеп күрделенуі және тұрақты кері байланыс ерекше маңызды [14, 160-167 б.].

Жүргізілген зерттеу жұмыстарына сәйкес ғылыми пікірлер мен зерттеу тақырыбының маңыздылығын төмендегіше көрсетуге болады.

Шетелдік тәжірибелерде төмен үлгерімді бастауыш оқушыға веб-орта пайдалы, бірақ құрылым/қолдау керек екені зерттеулерде нақтыланады [12, 186-212 б.].

Қазақстандық жұмыстар цифрлық контент пен платформаларды нысаналы пәндік мақсаттарға бейімдеу және мұғалімдердің әдістемелік дайындығын күшейту қажеттігін алға тартады [14, 160-168 б.].

Аталған мақаланың ғылыми үлесі ретінде веб-сайттарды төмен үлгерімді бастауыш оқушыларға арнап бейімдеу мен мұғалімдік сүйемелдеу модельдерін (деңгейлеу, жедел кері байланыс, микро-қадам) нақтылап, пәндік құзыреттерге әсерін көрсету екендігін айтуға болады.

Келесі кезектегі баяндау практикалық тұрғыдан жүзеге асырылған зерттеу әдістемесі және нәтижелерді талдауға бағытталады. Оның ішінде зерттеу нысаны мен кезеңдері бойынша оқу материалдарын төмендегіше көрсетуге болады.

Зерттеу нысаны – бастауыш сыныптағы үлгерімі төмен оқушылар (2–4 сынып). Зерттеу пәні – веб-сайттар арқылы пәндік құзыреттіліктерді қалыптастыру үдерісі.

Зерттеу 2024–2025 оқу жылында үш кезеңде жүргізілді:

1. *Диагностикалық кезең* – оқушылардың пәндік білім деңгейін, оқу мотивациясын және цифрлық сауаттылығын анықтау.

2. *Эксперименттік кезең* – веб-сайттарды (LearningApps, BilimLand, Wordwall, Quizizz) қолдану арқылы оқыту.

3. *Қорытынды кезең* – эксперимент нәтижелерін салыстырмалы-статистикалық талдау.

Экспериментке (3-сыныптан) барлығы 48 оқушы (24 – бақылау, 24 – эксперимент тобы) қатысты. Әр топта оқу бағдарламасы бірдей, айырмашылығы – эксперимент тобында оқу тапсырмалары веб-сайт арқылы жүргізілді.

Зерттеу барысында басымдықпен қолданылған әдістер төмендегідей болды және олар:

- *бақылау және әңгімелесу әдістері* – оқушылардың сабақтағы белсенділігін анықтау;

- *тест және сауалнама* – пәндік білім мен дағдыны өлшеу (математика, қазақ тілі, дүниетану пәндері бойынша).

- *статистикалық талдау (t-тест, пайыздық салыстыру)* – динамикалық өзгерістерді бағалау үшін жүзеге асырылды.

Мұндай аралас әдістемелер жиынтығы педагогикалық эксперименттерде тиімді деп саналады [17].

Оқушыларға ұсынылатын пән бойынша ресурстар алдын ала топтастырылды. Оның ішінде қазақ тілі мен әдебиеттік оқуда мүмкін болатын платформалар анықталды және соған сәйкес қол жеткізілетін нәтиже белгіленді (1-кесте).

1- кесте – Қазақ тілі мен әдебиеттік оқу пәндерінде қолдануға болатын платформалар

Платформа	Қолдану мақсаты	Нәтиже
BilimLand / iMekter	Ережені түсіндіретін қысқа анимациялар, интерактивті жаттығулар	Оқушының грамматиканы жеңіл түсінуі орын алады
LearningApps.org	Буын, сөз табы, сөйлем құрау ойындары	Ойлау, талдау, сәйкестендіру дағдылары қалыптасады
ReadAlong by Google	Қазақша мәтіндерді дұрыс, анық оқуға үйретеді	Оқу техникасы жақсарады
Khan Academy Kids	Әріп-дыбыс сәйкестігі, сөз құрау, карапайым мәтін оқу	Оқырмандық құзыреттілік дамиды

1-кестеге сәйкес қазақ тілінде (3-сынып) «Сын есім» тақырыбы бойынша сабақта платформаларды төмендегідей мақсатта қолдануға болады:

- iMekter → «Сын есім» бейнесабағы көрсетіледі;

- LearningApps → «Затты сипатта» сәйкестендіру ойыны ұйымдастырылады;

- BilimLand → Қорытынды жаттығу (автоматты бағалау) жүзеге асырылады.

Келесі кезекте математика пән сабағында үлгерімі төмен оқушыларға оқу жұмыстарын ұйымдастыруда қолданылатын платформаны ұсынуға болады (2-кесте).

2-кестеге сәйкес «1000 көлеміндегі қосу/азайту» тақырыбын мысалыға келтіруге болады. BilimLand → интерактив есептерді шешу жүзеге асырылса, Darin Online → «Сандар қатары» логикалық ойындары орындау ұйымдастырылады, т.с.с.

1-кесте – Математика оқу пәнінде қолдануға болатын платформалар

Платформа	Қолдану мақсаты	Нәтиже
BilimLand	1000 көлеміндегі есептер, амалдар, теңдеулер	Тақырыпты тез меңгеру жүзеге асырылады
Darin Online	Логика, арифметика тренажерлары	Ойлау дағдылары дамиды
Khan Academy Kids	Қосу/азайту, уақыт, өлшем	Математикалық сауаттылық артады
ABCya	Математикалық ойындар (Bingo, Puzzle)	Мотивация жоғарылайды

Сонымен қатар, 3-сыныпта жаратылыстану негіздері (Дүниетану) пәні және басқа пәндер бойынша да жоғарыдағы платформаларды қолдануға болады (3-кесте).

1-кесте – Жаратылыстану (Дуниетану) пәнінде қолдануға болатын платформалар

Платформа	Қолдану мақсаты
BilimLand	Табиғат өзгерістері, эксперименттер
LearningApps	Табиғат құбылыстары, жануарлар, өсімдіктерді жіктеу
Khan Academy Kids	Қоршаған орта ұғымы, экология негіздері

3-кестеге сәйкес, мәселен, «Жануарларды тіршілік ортасы бойынша топтау» тақырыбын оқытуда LearningApps → «Жануарларды топтау» → BilimLand бейнесабағын бақылау мен оқу жұмысын ұйымдастыру орындалады.

Бастауыш сыныптағы оқу үлгерімі төмен оқушылар үшін «Цифрлық портфолиосы» толтырылады. Оның мазмұны төмендегідей құрылымдық элементтерді қамтиды:

1. Оқушы туралы қысқаша педагогикалық профиль:

- оқушының аты-жөні;
- сынып (мәселен, 3-сынып);
- мәселелері (оқу техникасы төмен, есеп шығаруда қателеседі, назары тұрақсыз);
- күшті тұстары (визуалды материалды жақсы қабылдайды, ойын түрін жақсы көреді);
- жеке қолдау бағыты (Веб-платформалар арқылы жеке қарқынмен жұмыс жасау).

2. Пән бойынша цифрлық маршрут картасы (апта күндерінде оқу пәндері бойынша білім беру платформаларын пайдаланып оқу жұмыстарын ұйымдастыру).

3. Үлгерімі төмен оқушылардың пәндік құзыреттілік тұрғысынан айлық жетістік мониторингі (оқу техникасы (мин/сөз) (айлар бойынша динамикасы есепке алынады), т.б.).

Сонымен қатар, зерттеу жұмысына енгізілетін пәндік құзыреттілік диагностикалық картасы әрбір оқу пәні бойынша жеке-жеке әзірленді. Олар оқу пәні бойынша қалыптастырылатын – дағды түрлерін; есепке алатын – индикатор, нәтижені анықтайтын – диагностика түрлерін; оқу жұмысын ұйымдастырудағы білім беру платформалары – қорларды қамтыды.

Талқылау. Зерттеу материалдары мен әдістеріне сәйкес жүргізілген зерттеу, эксперимент нәтижелері 4-кестеден көруге болады (4-кесте).

4-кестеге сәйкес ескерілетіні бақылау тобы дәстүрлі оқыту арқылы білім алды; эксперимент тобы BilimLand, LearningApps, Quizizz және Wordwall платформалары арқылы оқытылды. *Статистикалық айырмашылық маңызы: $p < 0.05$.*

Жүргізілген зерттеу барысы мен нәтижелеріне қысқаша төмендегідей түсіндірме беруге болады:

- эксперимент нәтижесінде пәндік құзыреттіліктің барлық компоненттері бойынша орташа 27,5 % өсім байқалды;
- ең үлкен өсім іс-әрекеттік компонентте (28,4 %) тіркелді – бұл веб-сайттарда практикалық, интерактивті тапсырмалардың мол болуымен түсіндіріледі;

1- кесте – Үлгерімі төмен бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерінің динамикасы

№	Құзыреттілік компоненттері	Бағалау критерийі (100 баллдық шкала)	Бақылау тобының көрсеткіші		Эксперимент тобының көрсеткіші		Өзгеріс (%)
			бастапқы	қорытынды	бастапқы	қорытынды	
1	Когнитивтік (білім, түсіну)	Пәндік мазмұнды менгеру деңгейі	47,3	59,5	46,8	76,2	+26,7
2	Іс-әрекеттік (қолдану, талдау)	Практикалық тапсырмаларды өз бетімен орындау жиілігі	44,8	56,4	45,1	73,5	+28,4
3	Тұлғалық-мотивациялық	Сабакқа қатысу белсенділігі, өзін-өзі бағалау деңгейі	48,2	59,0	47,6	72,8	+25,2
4	Коммуникативтік	Топтық және онлайн өзара әрекет дағдылары	49,5	61,7	48,7	75,1	+26,4
5	Орташа нәтиже	Жалпы пәндік құзыреттілік индексі	46,7	58,3	47,1	74,6	+27,5

- мотивациялық және коммуникативтік салалардағы өсім оқушылардың сабаққа қызығушылығы мен топтық жұмысқа қатысуының артқанын дәлелдейді;

- эксперимент соңында бақылау тобының 29 %-ы, ал эксперимент тобының 67 %-ы пәндік құзыреттіліктің «жоғары деңгейіне» жеткендігін дәйектейді.

Алғашқы диагностикада пәндік құзыреттілік көрсеткіші (100 балдық шкала бойынша):

- бақылау тобында – 46,7 балл;

- эксперимент тобында – 47,1 балл болды.

Эксперимент соңында бұл көрсеткіштер:

- бақылау тобында – 58,3 балл;

- эксперимент тобында – 74,6 балл деңгейіне жетті.

Яғни, веб-сайттар арқылы оқыту нәтижесінде пәндік құзыреттіліктің орташа өсімі 27,5 %-ға жоғарылаған. Бұл айырмашылық статистикалық тұрғыдан сенімді ($p < 0.05$).

Мысалы, BilimLand және LearningApps платформаларын қолданған сабақтарда оқушылардың оқу тапсырмаларын өз бетінше орындау көрсеткіші 1,4 есеге артқан, ал рефлексиялық дағдылары 30 %-ға жақсарған [18]. Біздің зерттеу жұмысымызда да Веб-сайттарды қолдану арқылы оқу жұмыстарын ұйымдастыруда үлгерімі төмен оқушылардың пәндік құзыреттілігін дамыту мүмкіндіктерінің артқандығын 1-суреттен көруге болады.

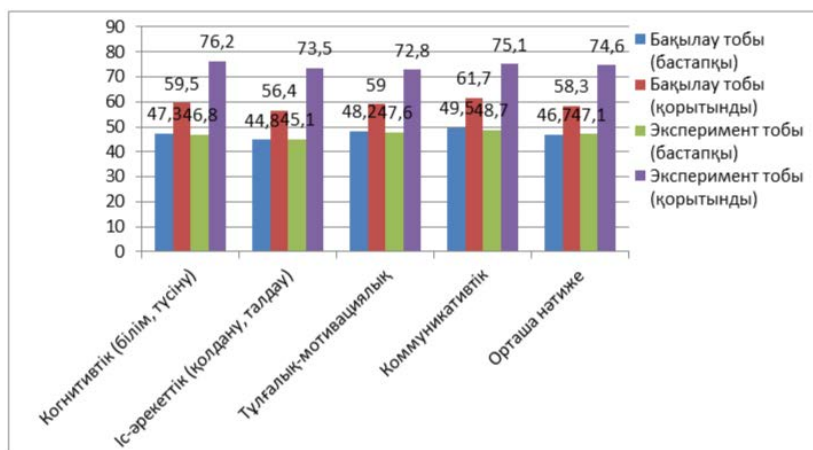
Жүргізілген зерттеуге жасалған теориялық талдау бойынша төмендегідей қорытынды жасауға болады.

- эксперимент тобының барлық компоненттер бойынша айқын оң динамикасы байқалады;

- ең жоғары өсім – *іс-әрекеттік (қолдану, талдау)* компонентінде (+28,4 %), бұл веб-платформалардағы практикалық интерактивті тапсырмалардың әсерімен түсіндіріледі;

- когнитивтік және коммуникативтік салаларда да өсім жоғары (+26-27 %), бұл оқушылардың өзара әрекет ету және білімді тәжірибеде қолдану дағдыларының артқанын дәлелдейді;

- бақылау тобында көрсеткіштер шамалы ғана жақсарған (орташа +11,6 %), бұл дәстүрлі әдістердің төмен үлгерімді оқушыларға аз әсер ететінін көрсетеді.

1-сурет – Веб-сайттарды қолдану арқылы оқытудағы үлгерімі төмен бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерінің динамикасы

Сонымен, веб-сайттар (BilimLand, LearningApps, Quizizz, Wordwall, т.б.) жүйелі қолданылған жағдайда үлгерімі төмен оқушылардың пәндік құзыреттіліктері айтарлықтай артады, ал дәстүрлі оқыту формасы мұндай нәтиже бермейді деген қорытынды шығаруға болады деп білеміз.

Жүргізілген зерттеу бойынша эксперимент нәтижелері веб-сайттардың үлгерімі төмен оқушыларға үш маңызды әсерін көрсетті:

1. Мотивациялық әсер – интерактивті тапсырмалар мен геймификация элементтері оқуға деген қызығушылықты арттырды;

2. Когнитивтік әсер – ақпаратты визуалды және құрылымдалған түрде қабылдау арқылы есте сақтау мен талдау дағдылары жақсарды;

3. Әлеуметтік әсер – топтық онлайн тапсырмалар оқушылардың коммуникациялық және бірлескен жұмыс дағдыларын дамытты.

Осыған ұқсас қорытындыны Польшаның Гданьск университетінің ғалымдары да көрсеткенін зерттеулерден көруге болады: веб-негізді оқыту бастауыш мектеп оқушыларының пәндік жетістігін арттырып, өзін-өзі бағалау мен кері байланыс механизмін жетілдіреді [19].

Қорытынды. Зерттеу нәтижелері бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттіліктерін қалыптастыруда веб-сайттарды жүйелі және мақсатты қолданудың тиімділігін дәлелдеді. Эксперимент барысында үлгерімі төмен оқушылардың оқу мотивациясы, пәндік білім сапасы және өз бетімен әрекет ету дағдылары айтарлықтай артқаны байқалды.

Жүргізілген диагностикалық және эксперименттік жұмыстар нәтижесінде келесі негізгі ғылыми тұжырымдар жасалды:

1. Пәндік құзыреттілік – тек теориялық білім жиынтығы емес, ол оқушының нақты оқу жағдаяттарында білімін қолдана білу қабілетін білдіретін кешенді құрылым екені анықталды. Бұл құрылымның құрамына когнитивтік (білім, түсіну), іс-әрекеттік (қолдану, талдау) және тұлғалық-рефлексивтік (бағалау, өзін-өзі жетілдіру) компоненттер енеді.

2. Үлгерімі төмен оқушылардың ерекшеліктері олардың оқу мотивациясының төмендігімен, өзіндік бақылаудың әлсіздігімен және зейін тұрақсыздығымен сипатталады. Сондықтан веб-негізді оқыту технологиялары олардың назарын аударып, оқу процесіне белсенді қатысуына мүмкіндік берді.

3. Веб-сайттарды қолдану педагогикалық шарттары анықталды:

- оқушының жеке оқу қарқыны мен мүмкіндігін ескеру;
- интерактивті және ойын элементтерін енгізу (LearningApps, Wordwall, BilimLand, Quizizz платформалары);
- тапсырмалар жүйесін біртіндеп күрделендіру;
- кері байланыс пен өзін-өзі бағалау тегіктерін қалыптастыру.

4. Эксперимент нәтижесінде пәндік құзыреттіліктің орташа деңгейі 27,5 %-ға артты, ал оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігі мен тапсырмаларды өз бетімен орындау жиілігі 1,4 есеге өсті. Бұл көрсеткіштер веб-сайттардың оқыту тиімділігін эмпирикалық тұрғыда дәлелдейді.

5. Веб-сайттарды пайдалану психологиялық тұрғыдан жағымды оқу ортасын қалыптастырып, оқушылардың өз мүмкіндігіне сенімін арттырды және топтық өзара әрекеттестікті күшейтті.

Зерттеу нәтижелері бойынша практикалық ұсыныстар жасауды дұрыс деп білеміз:

1. Мұғалімдерге веб-сайттарды сабақтың әр кезеңінде (түсіндіру, бекіту, бақылау) мақсатқа сай қолдану ұсынылады.

2. Үлгерімі төмен оқушылар үшін жеке аккаунттар мен дербес тапсырмалар жүйесін жасау тиімді.

3. Пән мұғалімдеріне арналған «**Веб-ресурстарды қолдану әдістемесі**» атты курстар ұйымдастыру қажет.

4. Әр мектепте цифрлық білім беру ортасын дамыту мақсатында тұрақты интернет пен мультимедиялық құрылғылармен қамтамасыз ету ұсынылады.

Сонымен қатар, зерттеу барысында анықталған шектеулері және болашақ бағыттардың да бары анықталды. Зерттеу тек 2-4 сыныптармен және төрт веб-платформамен шектелді. Болашақта зерттеу аясына жоғары сынып оқушыларын, басқа пәндерді (мысалы, жаратылыстану немесе ағылшын тілі) және отандық авторлық веб-ресурстарды енгізу ұсынылады.

Жалпы алғанда, веб-сайттарды тиімді пайдалану үлгерімі төмен бастауыш сынып оқушыларының пәндік құзыреттілігін арттырудың инновациялық бағыты ретінде педагогикалық тәжірибеде маңызды орын алады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Zuhrieh Shana, Khadijah Naser, Eman Zeitoun. *Impact of web-based learning platforms on primary school students' academic performance in the UAE: Exploring the digital frontier*. EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 2024, 20(1), <https://www.ejmste.com>
2. Jovita Ponomarioviene, Daiva Jakavonyte-Staskuviene. *Developing General and Subject Competences of Primary School Pupils in the Context of Integrated Education: the Case of one Lithuanian School*. Journal of Education Culture and Society No. 2_2022. 659-680. file:///C:/Users/User%209/Downloads/JECS_2_2022_659_680.pdf
3. Педагогикалық энциклопедия. – Алматы: Білім, 2019. – 480 б.
4. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі. *Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты*. – Астана, 2022. – 48 б.
5. OECD. *The Future of Education and Skills: Education 2030*. – Paris: OECD Publishing, 2019. – 40 p.
6. *Жалпы психология: оқулық / ред. Ә. Алдамұратов*. - Алматы: Эверо, 2011. - 216 б.
7. Какішева Г., Сәрсенова Д. *Цифрлық білім беру ортасында оқушылардың танымдық белсенділігін дамыту // Педагогика және психология*. – 2023. – №3(56). – Б. 140–147.
8. Al-Ahdal A. A. M. *Impact of Web-Based Learning Platforms on Primary School Students' Academic Performance in the UAE*. // Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education. – 2021. – Vol.17(11). – p. 91–97.
9. Jucevičienė D., Lasauskienė L. *Developing General and Subject Competences of Primary School Pupils*. // Journal of Education, Culture and Society. – 2022. – №13(1). – p. 30–36.
10. Shana Z. et al. *Impact of web-based learning platforms on primary school students' academic performance in the UAE*. EJMSTE. EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 2024, 20(1). - p. 8. <https://www.ejmste.com/download/impact-of-web-based-learning-platforms-on-primary-school-students-academic-performance-in-the-uae-14091.pdf>
11. Herwulan Irine Purnama a, Insih Wilujeng a, Cipi Safrudin Abdul Jabar. *Web-based E-learning in Elementary School: A Systematic Literature Review*. JOIV : Int. J. Inform. Visualization, 7(3) - September 2023. 749-759. <https://joiv.org/index.php/joiv/article/viewFile/1203/718>
12. Heinz, J. (2016). *Digital Skills and the Influence of Students' Socio-Economic Background. An Exploratory Study in German Elementary Schools*. Italian Journal of Sociology of Education, 8(2). 2016. -P.186-212. https://ijse.padovauniversitypress.it/system/files/papers/2016_2_9_0.pdf].
13. OECD Education 2030 – Learning Compass. - p. 6. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/06/the-future-of-education-and-skills_5424dd26/54ac7020-en.pdf].
14. Каримова Г.С., Ишанов П.З., Анесова А.Ж. *Цифрлық оқу контенттері негізінде бастауыш сынып оқушыларының шетел тілдік коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру*. Қарағанды университетінің хабаршысы, «Педагогика» сериясы. № 2(110)/2023. 160-168 б. <https://iou.edu.kz/arm/storage/files/6628ef3d23bb94.92297006.pdf>
15. Abildina S.K., Aidarbekova K.A., Mukhametzhanova A.O. *Opportunities to use educational resources in the context of distance learning*. Bulletin of Karaganda University, Series «Pedagogy». No. 1(109)/2023. pp.160-168 <https://pedagogy-vestnik.buketov.edu.kz/apart/2023-109-1/17.pdf>
16. *Цифрлы ортадағы оқыту технологиялары: цифрлы білім беру платформалары және құралдары* https://smart-pedagog.kz/images/document/coaching/5/9-resurs.pdf?utm_source=chatgpt.com
17. Ильин Е.П. *Психология образования*. – СПб.: Питер, 2019. – 284 с.
18. Кенжегүлова А. *Интерактивті оқыту технологияларын қолдану арқылы бастауыш сынып оқушыларының оқу белсенділігін арттыру // Білім берудегі инновациялар*. – 2022. – №2(38). – Б. 41–46.
19. Dąbrowski M., Lewandowska K. *Web-Based Instruction in Early School Education: A Case Study*. // Education and Information Technologies. – 2021. – Vol. 26(2). – P. 58–63.

References:

1. Shana, Z., Naser, K., Zeitoun, E. (2024). *Impact of web-based learning platforms on primary school students' academic performance in the UAE*. EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 20(1).
2. Ponomarioviene, J., Jakavonyte-Staskuviene, D. (2022). *Developing general and subject competences of primary school pupils*. Journal of Education, Culture and Society, 2, 659–680.
3. *Pedagogikalıq entsiklopediia*. (2019). Almaty: Bilim.
4. *Kazakhstan Respublikasy Oqu-agartu ministrliğı*. (2022). *Bastauysh bilim berudin memlekettik standarty*. Astana.
5. OECD. (2019). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing.
6. Aldamuratov, A. (Ed.). (2011). *Zhalpy psikhologıia*. Almaty: Evero.
7. Kakisheva, G., Sarsenova, D. (2023). *Tsyfrlyq bilim beru ortasynda oqushylardyn tanymdyq belsendiligin damyту*. Pedagogika zhane psikhologıia, 3(56), 140–147.
8. Al-Ahdal, A. A. M. (2021). *Impact of web-based learning platforms on primary school students' academic performance in the UAE*. Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 17(11), 91–97.

9. Juceviciene, D., Lasauskienė, L. (2022). Developing general and subject competences of primary school pupils. *Journal of Education, Culture and Society*, 13(1), 30–36.
10. Shana, Z. et al. (2024). Impact of web-based learning platforms on primary school students' academic performance in the UAE. *EJMSTE*, 20(1), 1–8.
11. Purnama, H. I., Wilujeng, I., Jabar, C. S. A. (2023). Web-based e-learning in elementary school: A systematic literature review. *JOIV: International Journal of Information Visualization*, 7(3), 749–759.
12. Heinz, J. (2016). Digital skills and the influence of students' socio-economic background. *Italian Journal of Sociology of Education*, 8(2), 186–212.
13. OECD. (2018). *Education 2030 – Learning Compass*. Paris.
14. Karimova, G. S., Ishanov, P. Z., Anesova, A. Zh. (2023). Tsyfrlyq oqu kontentteri negizinde bastauysh synyp oqushylarynyn shetel tildik kommunikativtik quzyrettiligin qalyptastyru. *Kargandy University Bulletin. Pedagogy Series*, 2(110), 160–168.
15. Abildina, S. K., Aidarbekova, K. A., Mukhametzhanova, A. O. (2023). Opportunities to use educational resources in distance learning. *Bulletin of Karaganda University. Pedagogy Series*, 1(109), 160–168.
16. Tsyfrly orta dagy oqytu tekhnologialary. (n.d.). Retrieved from <https://smart-pedagog.kz>
17. Ilin, E. P. (2019). *Psikhologiya obrazovaniia*. Saint Petersburg: Piter.
18. Kenzhegulova, A. (2022). Interaktiviti oqytu tekhnologialaryn qoldanu arqyly bastauysh synyp oqushylarynyn belsendiligin arttyru. *Bilim berudegi innovatsialar*, 2(38), 41–46.
19. Dabrowski, M., Lewandowska, K. (2021). Web-based instruction in early school education. *Education and Information Technologies*, 26(2), 58–63.

FTAXP 14.35.15

<https://doi.org/10.51889/2959-5762.2026.90.2.036>

М.М.Абдурахманова,^{1*} Г.Т.Сәдуақас,¹ Э.Ж.Халилаева²

¹Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университет, Алматы қ., Қазақстан

²Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университет,
Түркістан қ., Қазақстан

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР НЕГІЗІНДЕ БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ «SOFT SKILLS» ДАҒДЫСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Аңдатпа

Бұл мақалада ұлттық құндылықтар негізінде бастауыш сынып оқушыларының *soft skills* дағдыларын қалыптастыру мәселесі қарастырылады. Қазіргі жаһандану жағдайында білім беру жүйесінің негізгі міндеттерінің бірі – оқушылардың тек академиялық білімін ғана емес, сонымен қатар олардың әлеуметтік бейімделуін, тұлғалық дамуын және өмірлік дағдыларын жетілдіру болып табылады. Осы тұрғыда *soft skills* ұғымы білім беру мазмұнының маңызды құрамдас бөлігі ретінде анықталады.

Зерттеудің мақсаты ұлттық құндылықтар негізінде бастауыш сынып оқушыларының *soft skills* дағдыларын қалыптастырудың мазмұны мен әдістерін айқындау және олардың тиімділігін тәжірибелік-эксперименттік жолмен дәлелдеу болып табылады. Зерттеу барысында теориялық талдау, салыстырмалы-педагогикалық талдау, бақылау, сауалнама және педагогикалық эксперимент әдістері қолданылды.

Эксперименттік зерттеу Алматы қаласындағы жалпы білім беретін мектептің бастауыш сыныптарында жүргізілді. Эксперимент нәтижелері ұлттық құндылықтарға негізделген оқу-тәрбие іс-әрекетін жүйелі ұйымдастыру бастауыш сынып оқушыларының коммуникативтік, ынтымақтастық, өзін-өзі реттеу және жауапкершілік дағдыларының айқын дамуына ықпал ететінін көрсетті. Эксперименттік топта *soft skills* көрсеткіштерінің өсуі бақылау тобымен салыстырғанда едәуір жоғары болды.

Зерттеу нәтижелері бастауыш білім беру тәжірибесінде ұлттық құндылықтарды *soft skills* дағдыларын қалыптастырудың тиімді педагогикалық құралы ретінде қолдануға болатындығын дәлелдейді.

Түйін сөздер: бастауыш сынып, *soft skills*, ұлттық құндылықтар, тұлғалық даму, әлеуметтік дағдылар, педагогикалық эксперимент.